

V. M. Hillyer

ISTORIA LUMII
PENTRU COPII:
DIN ANTICHITATE
PÂNĂ ÎN
EVUL MEDIU

ISTORIA LUMII PENTRU COPII: DIN ANTICHITATE PÂNĂ ÎN EVUL MEDIU

de V. M. Hillyer
PRIMUL DIRECTOR AL ȘCOLII CALVERT

Traducere de Smaranda Nistor

CU MULTE ILUSTRAȚII DE CARLE MICHAEL
BOOG ȘI MARY SHERWOOD WRIGHT

CONTRA•MUNDUM

© Editura CONTRA ♦ MUNDUM, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HILLYE, VIRGIL M.

Istoria lumii pentru copii : din Antichitate până în Evul Mediu /
Virgil M. Hillye ; trad. din engleză de Smaranda Nistor. - București :
Contra Mundum, 2021

ISBN 978-606-95331-1-6

I. Nistor, Smaranda (trad.)

94

Editura CONTRA ♦ MUNDUM

Telefon: 0727.024.252

Email: editura@contramundum.ro

CUPRINS

Prefață	10
Introducere	11
Scara Timpului	17
1 Cum au început lucrurile	21
2 Oameni care trăiau în peșteri	26
3 Foc! Foc! Foc!	30
4 Din avion	33
5 Începe istoria propriu-zisă	37
6 Scrierea misterioasă din Egipt	42
7 Constructorii de morminte	46
8 O țară bogată unde nu existau bani	50
9 Evreii își caută o patrie	55
10 Zeii Olimpului	60
11 Un război de poveste	66
12 Regii evreilor	70
13 Oamenii care au făcut alfabetul nostru	73

14 Tari ca fierul	77
15 Cununa de lauri	81
16 Un început prost	85
17 Niște regi cu părul lung și creț	88
18 Un oraș al splendorii și răutății	91
19 O petrecere cu surprize	94
20 Cealaltă parte a lumii: India	98
21 Înconjurând toată lumea, mergem până în China	101
22 Om bogat, om sărac	104
23 Roma își izgonește regii	108
24 Grecia vs. Persia	112
25 Pregătiri de luptă crâncenă	117
26 Unul contra o mie	121
27 Epoca de Aur	125
28 Gâlceava grecilor	131
29 Înțelepții Greciei	135
30 Un rege băiețandru	139

31	Pricină de gălceavă	143
32	Cizma lovește și calcă în picioare	148
33	Noii campioni ai lumii	151
34	Cel mai cinstit dintre romani	156
35	Un împărat care a fost făcut zeu	161
36	„A Ta este măreția și puterea și slava”	165
37	Foc și cenușă	169
38	Un împărat bun și un fiu rău	174
39	I_ H_ _ S_ _ _ _ V_ _ _ _ _	178
40	Invadatorii barbari	181
41	Barbarii față în față cu campionii lumii	186

*Pagina asta nu e pentru voi, fetițe și băieți! Este pentru
domnul sau doamna mai în vârstă – care au douăzeci,
treizeci sau patruzeci de ani, și care s-ar putea să-și arunce
ochii pe furiș în cartea asta, și este ceea ce ei ar numi*

PREFATĂ

Pentru a-i da copilului o idee despre ce s-a petrecut în lume înainte de venirea lui;

Pentru a-l scoate din mica lui lume închisă în ea însăși și concentrată doar pe ființa lui, care pare să fie atât de mare, din cauză că e atât de aproape de ochii lui;

Pentru a-i lărgi orizontul și viziunea, și pentru a deschide o panoramă spre vremuri care au fost;

Pentru a-i face cunoștință cu unele dintre marile evenimente și marile nume din trecut, și a le fixa pe acestea în timp și spațiu, ca bază a studiului detaliat din viitor;

Pentru a-i oferi o bază cronologică, cu linii călăuzitoare principale, peste care să-și poată pune la locul potrivit toate informațiile istorice pe care le va descoperi mai târziu –

În toate scopurile de mai sus a fost scris acest prim **STUDIU AL ISTORIEI LUMII**.¹

1 *Despre Prefață și Introducere:* ediția de față conține Prefața și Introducerea așa cum au fost scrise de Virgil Hillyer, fără nicio intervenție, în forma care au apărut în ediția originală a cărții din 1924 (N.ed.).

*Nici această parte a cărții nu este pentru voi, ci pentru tata,
mama sau profesorul vostru, și este ceea ce ei ar numi*

INTRODUCERE

La fel ca toți copiii de vârsta mea, am fost crescut cu istoria americană și nu mi s-a predat nicio altă istorie, de la începutul și până la sfârșitul anului de studiu, an după an, timp de opt sau mai mulți ani.

Din câte știam eu, lumea începuse în anul 1492. Orice evenimente sau personaje dinainte de această dată, la care se făcea vreo referire peste care eu să dau din întâmplare, le puneam în mintea mea la capitolul basmelor cu zâne. Hristos și vremurile Lui, despre care nu auzeam decât la lecțiile de religie, pentru mine erau simplă ficțiune, fără nicio legătură cu realitatea. Nu existau mențiuni în nicio istorie cunoscută de mine, deci, îmi ziceam eu, trebuie că *nu* făceau parte din sfera timpului și a spațiului, ci dintr-o sferă spirituală.

A-i preda unui copil american numai istoria Americii este la fel de provincial cu a-i preda unui copil texan numai istoria Texasului. De obicei, patriotismul este invocat drept motiv pentru un asemenea mod de a preda istoria. El nu face altceva decât să promoveze o mentalitate îngustă și o îngâmfare absurdă, având la bază o ignoranță crasă în legătură cu alte popoare și alte culturi – un egotism intolerant și fără niciun temei factual. De la Primul Război Mondial încoace, a devenit din ce în ce mai important pentru copiii americani să dețină cunoștințe despre alte țări și popoare, astfel încât atitudinea lor să fie una inteligentă și cultivată.

La frageda vârstă de nouă ani, un copil arde de curiozitate să afle ce s-a întâmplat în vremurile trecute și nu are nicio dificultate să înțeleagă un concept de istorie a lumii. Prin urmare, timp de mulți ani, elevii de nouă ani de la Calvert School au avut ore de Istoria

lumii, în ciuda scepticismului și a antagonismului manifestat de unele cadre didactice și de unii părinți. Dar eu am asistat la o deplasare treptată în direcția adoptării acestui plan de predare a istoriei și, odată cu ea, la intensificarea cererii pentru un manual de istorie generală care să fie destinat copiilor din ciclul primar. Am constatat, însă, că toate manualele existente trebuie să fie mult prescurtate, precum și suplimentate cu explicații și comentarii permanente, ca să devină inteligibile pentru mintea unui copil de nouă ani.

Recente studii de maximă importanță având ca temă inteligența nativă a copiilor ne arată ce poate să înțeleagă copilul mediu la diferite vârste și ce nu poate să înțeleagă – ce fel de date temporale, figuri de stil, elemente de vocabular, generalități și abstractizări, poate să priceapă copiii și care sunt cele ce le rămân încă de neînțeles – și, pe viitor, toate manualele va trebui să fie scrise având în vedere aceste norme privind inteligența. Altfel, e cel mai probabil „să-l depășească pe copil”, încercând să-l învețe unele lucruri care, dată fiind natura situației, sunt peste puterea lui de înțelegere.

În ciuda faptului că, timp de foarte mulți ani, autorul fusese în contact permanent cu mintea de copil, el a constatat că orice era scris în studiul lui trebuia să fie revizuit și rescris, după fiecare punere în practică la clasă a lecției respective. Deși prima variantă fusese scrisă în ceea ce el considera că este cel mai simplu limbaj cu putință, el a descoperit că absolut fiecare cuvânt și absolut fiecare expresie a trebuit să fie supusă încercării la clasă, pentru a stabili sensul care era transmis copiilor. Chiar și cea mai neînsemnată inversare frazeologică sau posibilitate de dublu sens a fost deseori greșit interpretată sau resimțită de copii ca derutantă. De pildă, afirmația că „Roma era pe fluviul Tibru” a fost destul de frecvent înțeleasă ca însemnând că orașul fusese clădit la propriu deasupra fluviului, iar copilul avea un soi de viziune fantastică a unor case ridicate pe piloni înfiți în albia fluviului. Un copil de nouă ani este încă mic – s-ar putea să creadă încă în Moș Crăciun –, mai copilăros în idei, în vocabular și în capacitatea de înțelegere, decât își dau seama majoritatea adulților, chiar dacă sunt părinți sau profesori, și noile informații nu pot fi niciodată puse în cuvinte *prea* simple.

Așadar, subiectele alese nu au fost întotdeauna cele mai importante – ci cele mai importante dintre cele pe care le poate înțelege și aprecia un copil. Majoritatea generalităților politice, sociologice, economice sau religioase depășesc puterea de înțelegere a unui copil, oricât de simplist ar fi povestite. La urma urmei, Istoria cu majusculă nu este decât o poveste preliminară.

S-au scris biografii și povești excelente din istoria generală. Dar biografiile din istorie nu oferă o descriere istorică de ansamblu. Ele nu oferă niciun fel de cadru de bază care să fie completat pe viitor; și, într-adevăr, cu excepția cazului când sunt și ele încadrate într-o schemă istorică generală, nu sunt altceva decât o mulțime de povești fără legătură între ele, care plutesc dezordonat în mintea copilului, fără a fi asociate cu niște ancore în timp și spațiu.

Tratarea subiectelor în această carte se face, așadar, în ordine cronologică – spunând povestea a ce s-a întâmplat secol după secol și epocă după epocă, nu pe națiuni. Povestea unei națiuni se întrerupe pentru a fi spusă povestea alteia, așa cum intrigi diferite sunt aduse simultan în prim-planul unui roman. Acest lucru concordă cu scopul cărții: acela de a-i oferi elevului o imagine continuă sau panoramică asupra erelor istorice, mai degrabă decât o „istorie a Greciei”, de exemplu, de la început și până la sfârșit, apoi, refăcând pașii înapoi, o „istorie a Romei”, și așa mai departe. Obiectivul este acela de a schița în linii mari întreaga imagine de ansamblu, lăsând ca detaliile să fie completate treptat prin studiu ulterior, la fel cum pictorul își trasează mai întâi liniile generale ale tabloului, înainte să-i completeze detaliile. Un asemenea sistem este tot atât de necesar clasificării ordonate a cunoașterii istorice, pe cât este un sistem de arhivare în orice birou, pentru ca acesta să funcționeze cum se cuvine – sau măcar să funcționeze pur și simplu.

Scara Timpului are rolul de a oferi o idee vizuală despre întinderea timpului și pașii progresivi din istoria lumii. Fiecare „palier” reprezintă o mie de ani și fiecare „treaptă”, o sută de ani – un secol. Dacă aveți un perete gol la îndemână, fie el în camera copiilor, în pod sau în hambar, o asemenea Scară a Timpului la dimensiuni mărite poate fi trasată începând de la podea și apoi în sus, până la o înălțime unde să se poată ajunge cu mâna

— și transformată într-un element de atracție, dacă poate fi dezvoltată cu imagini și desene despre personaje și evenimente. Dacă peretele este cu fața la patul copilului, va fi cu atât mai bine, pentru că, atunci când stă treaz în pat dimineața sau în oricare alt moment al zilei, în loc să-și imagineze desene fantastice pe tapet, el poate să vadă cu ochii minții evenimentele pline de oameni de pe Scara Timpului. În orice caz, copilul trebuie să se raporteze mereu la o asemenea Scară a Timpului sau la Tabelul Cronologic, de fiecare dată când se studiază un eveniment, până când își va fi creat o imagine mintală a epocilor trecute.

La început, copiii nu vor ști să aprecieze valorile de timp exprimate prin cifre, nici poziția relativă a datelor pe o axă a timpului, și nu vor face diferența între anul două mii cinci sute î.Hr., douăzeci și cinci de mii î.Hr. sau douăzeci și cinci de milioane î.Hr. Doar prin corelarea constantă a datelor cu poziția ocupată pe Scara Timpului sau în Tabelul Cronologic, poate începe un copil să vizualizeze datele. Puteți să vă *amuzăți*, dar să nu fiți *uimiți*, dacă un copil spune că Prima Olimpiadă a avut loc în anul 776 de mii înainte de Hristos sau dacă spune că Italia este în Atena sau că Avraam a fost un erou din Războiul Troian.

Dacă s-a întâmplat vreodată să fiți prezentați multor oameni necunoscuți, care umpleau o întreagă încăpere, tuturor în aceeași zi, știți cât de zadarnică ar fi încercarea de a vă aminti numele lor – ca să nu mai vorbim de a asocia nume cu chipuri. Trebuie să auziți câte ceva interesant despre fiecare, ca să puteți începe să vă amintiți nume și fețe. La fel se întâmplă și cu o introducere în istoria lumii: niște personaje și locuri care îi sunt în totalitate necunoscute copilului trebuie să fie prezentate într-un fel care să fie ceva mai mult decât o simplă enunțare a numelui, dar, în același timp, nu trebuie să se facă foarte multe prezentări odată, altfel atât numele, cât și înfățișarea, vor fi uitate pe loc. De asemenea, numele nou învățate trebuie să fie mereu repetate, pentru ca elevul să se familiarizeze treptat cu ele, fiindcă atât de multe nume noi și ciudate, de locuri și de oameni, sunt năucitoare.

Pentru a servi scopului unui cadru de bază, care pe viitor urmează să fie completat, este necesar ca Tabelul Cronologic să devină un bagaj mintal permanent al copilului. Acest Tabel Cronologic, așadar, trebuie

să fie studiat la fel ca tabla înmulțirii, până când este știut sută la sută și pe de rost, și până când subiectul legat de fiecare dată temporală poate fi dezvoltat atât cât se dorește. Țelul trebuie să fie acela de a avea copii capabili să pornească de la omul primitiv și să facă un rezumat al istoriei lumii până în prezent, cu date și evenimente principale, fără a avea nevoie de indicii și întrebări, fără să ezite și fără să greșască. Vi se pare o așteptare prea mare? Nu e chiar atât de dificil pe cât ar putea să pară, dacă sunt urmărite sugestiile date în text pentru conectarea diverselor evenimente, sub forma unei succesiuni, și pentru enunțarea numelor și a evenimentelor într-o recapitulare condensată. Sute de copii de la Școala Calvert reușesc cu succes să facă acest lucru în fiecare an.

Atitudinea adoptată de unii profesori, cum că „și dacă uită tot, elevului măcar îi rămâne o impresie de neșters”, este mult prea adesea doar o scuză pentru o predare superficială și o învățare superficială. Istoria poate fi făcută să fie o „disciplină mintală” exact în aceeași măsură ca alte materii de studiu, dar numai cu condiția ca dificultățile datelor și ale altor abstracțiuni să fie întâmpinate fără teamă și depășite prin studiu harnic și prin învățarea lor pentru a fi ținute minte, nu uitate imediat ce au fost recitate. Partea de poveste copilul și-o va aminti cu ușurință, dar importantă este cea despre „cine și când și unde și de ce”, iar pe aceasta n-o poate stăpâni decât prin studiu serios. În loc de „A fost odată un om”, el trebuie să spună „Regele Ioan, în 1215, la Runnymede, pentru că...”.

Cartea aceasta, așadar, nu este una de bibliografie suplimentară, ci una de studiu fundamental al istoriei. Partea narativă este doar atâta câtă trebuie ca să completeze scheletul de bază și să-i dea viață. Ideea nu este cât de mult, ci cât de puțin se poate spune; cum să se taie din o mie de pagini mai mult de jumătate, fără a lăsa în urmă doar niște oase fără viață.

Indiferent cum ar fi prezentat un subiect, copilul trebuie să-și facă și el datoria, și să-și pună creierul la treabă; și, în acest scop, *trebuie să i se ceară să relateze fiecare poveste, după ce a citit-o*, și trebuie să i se pună în mod repetat întrebări despre nume și date, precum și despre întâmplările povestite, pentru a avea siguranța că a reținut și a asimilat ceea ce a auzit.

Îmi aduc aminte de un june care, abia ieșit de pe băncile facultății, s-a dus să predea primul lui curs de istorie. Cu tot entuziasmul unui

fotbalist care tocmai a înscris gol în poarta adversă, de la jumătatea terenului, el s-a apucat să povestească, să cânte, să deseneze hărți pe tablă, pe podea, pe asfaltul din curtea școlii; își însuflețea lecțiile cu imagini, sărea peste bănci, ba chiar stătea și în cap, ca să illustreze o idee. Elevii lui veneau la oră și-l ascultau ca hipnotizați, cu ochii larg deschiși, cu urechile ciulite și gurile căscate. Nu le scăpa nimic. Îi sorbeau șuvoiul vorbelor cu o sete nepotolită; dar, la fel ca baronul Munchhausen în povestea cu calul la adăpătoare, junele profesor de istorie nu s-a uitat și spre partea din spate a calului care fusese retezat în jumătate. La sfârșitul lunii, binevoitorul director al școlii i-a sugerat să le dea copiilor un test, ceea ce junele nostru a și făcut, perfect încrezător în bunele rezultate ce aveau să urmeze.

Testul avea doar trei întrebări:

- 1) Spuneți tot ce știți despre Columb.
- 2) La fel despre Jamestown.
- 3) La fel despre Plymouth.

Și iată cele trei răspunsuri ale unuia dintre elevii care se arătaseră cei mai interesați:

- 1) A fost un *uom* mare.
- 2) La fel.
- 3) La fel și *iel*.

Iată aici

SCARA TIMPULUI

Începe undeva foarte departe în josul paginii și merge în sus, SUS, SUS, până în locul unde suntem noi ACUM – fiecare treaptă are o sută de ani, fiecare etaj de trepte, o mie de ani. Va continua să suie până când atinge înaltul cerului. De acolo de unde suntem noi ACUM, hai să ne uităm în jos la etajele de sub noi și să ascultăm povestea a ceea ce s-a întâmplat în acești mulți, foarte mulți ani care au trecut.

	Cucerirea normandă	Cruciadele	Magna Carta	Marco Polo	Războiul de o sută de ani	Mansa Musa	Columb	Regina Elisabeta	Petru cel Mare	Revoluția Franceză și Revo- luția Americană	Războiul Civil din America și abolirea sclaviei	Revoluția Rusă	Războaiele Mondiale	Națiunile Unite	ACUM 2000 d.Hr.
1000 îdC															
	Carol Quintul				Hegira	Sf. Benedict	Căderea Romei	Ezana	Constantin	Marc Aureliu	Pompei				
	Prima Olim- piadă	Întemeierea Romei	Cade Ninive	Cade Babilonul	Confucius Buddha	Socrate	Alexandru	Hannibal	Iuliu Cezar	Hristos					
	EPOCA FIERULUI				EPOCA BRONZULUI										
1000 îdC	Homer														
		Războiul Troian	Exodul	Dinastia Shang		Iosif	Hammurabi	Avraam							
EPOCA BRONZULUI															
	Keop				Orașele de pe fluviul Ind										2000 îdC
3000 îdC	Mane	EPOCA BRONZULUI													
EPOCA PIETREI															4000 îdC
5000 îdC															
															6000 îdC
EPOCA PIETREI															

Istoria lumii pentru copii

începe aici

1

CUM AU ÎNCEPUT LUCRURILE

A fost odată un băiat...
Exact ca mine.
El trebuia să stea în pat, dimineața, până la ora șapte, când familia lui era gata să se scoale.

La fel și eu.

Fiindcă el se trezea întotdeauna mult înainte de ora șapte, avea obiceiul să rămână întins în pat și să se gândească la tot felul de lucruri ciudate.

La fel și eu.

Un lucru la care se gândea mereu cu mirare era acesta:

Cum ar arăta lumea, dacă...

N-ar exista mame și tați,

N-ar exista unchi și mătuși,

N-ar exista verișori sau alți copii cu care să se joace,

Niciun fel de oameni, alții decât el însuși, în toată lumea!

Poate că și voi v-ați întrebat același lucru.

Și eu la fel.

Până la urmă, ajungea să se simtă atât de singur, doar gândindu-se cât de groaznică ar fi o asemenea lume, încât nu mai putea să suporte ideea și dădea fuga spre camera părinților lui, unde sărea în patul lor, lângă ei, doar ca să-și scoată din minte gândul acela îngrozitor.

La fel și eu – pentru că *eu eram băiatul acela*.

De fapt, chiar a fost odată, cu mult, mult, mult timp în urmă, o vreme când nu existau nici bărbați sau femei sau copii. Nu exista NICIUN OM, de niciun fel, în toată lumea. Bineînțeles că nu existau nici case, pentru că nu era nimeni care să le clădească sau care să trăiască în ele, nici sate sau orașe – nimic din ceea ce fac oamenii. Existau doar animale – mastodonți și dinozauri, păsări și fluturi, broaște și șerpi, țestoase și pești. Vă puteți închipui o asemenea lume?

Dar,

cu mult, mult, mult timp

înainte de asta, a fost o vreme când NU EXISTAU OAMENI și NICI ANIMALE, de niciun fel, în toată lumea; nu existau decât plante care creșteau. Vă puteți închipui o asemenea lume?

Dar,

cu mult, mult, mult,
foarte, foarte, foarte mult timp

înainte de asta, a fost o vreme când NU EXISTAU NICI OAMENI, NICI ANIMALE, NICI PLANTE, în toată lumea; nu existau decât pietre și bolovani și apă peste tot. Vă puteți închipui o asemenea lume?

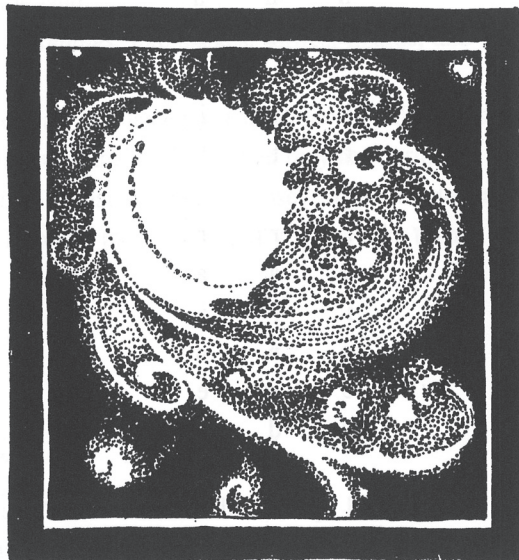
Dar,

cu mult, mult, mult,
foarte, foarte, foarte mult – ați putea
continua să repetați –
„mult, mult, mult timp”, toată ziua azi
și mâine și poimâine
și toată săptămâna viitoare
și luna viitoare
și tot anul viitor, și tot n-ar fi
destul de mult timp

înainte de asta, a fost o vreme când NU EXISTA NICIUN FEL DE LUME!

Nicio lume! Doar stelele și Dumnezeu, care a făcut stelele.

Sigur, stelele adevărate nu sunt cheștiile alea în colțuri pe care le vedem pe steaguri sau stelulele aurii pe care le agățăm în pomul de Crăciun. Stelele adevărate de pe cer nu au colțuri. Ele sunt niște mingi uriașe de foc arzător – mingi de foc. Fiecare stea, însă, este atât de mare, încât nu există nimic pe lumea asta a noastră de acum care să fie la fel de mare. O singură fărâmiță, o singură bucățică mică de stea este mai mare decât toată lumea noastră – decât toată lumea asta a noastră.

■ *Soarele rotindu-se și improșcând scântei*

Una dintre stelele acestea este Soarele nostru – da, Soarele nostru. Celelalte stele ar arăta la fel ca Soarele, dacă ne-am putea apropia la fel de mult de ele. Dar la vremea aceea, cu mult, mult timp în urmă, Soarele nostru nu era doar o minge uriașă, albă, rotundă și fierbinte, cum îl vedem noi pe cer astăzi. Pe atunci era mai mult ca jocurile de artificii pe care poate le-ați văzut noaptea pe cer, la câte o sărbătoare mare. Se rotea și scuipa foc și improșca scântei în toate părțile.

Una dintre aceste scântei, pe care Soarele a improșcat-o la foarte mare distanță, s-a răcit, la fel cum se răcește o scântie care sare dintr-un lemn pus pe foc, și bucățica de stea astfel răcită era...

Ce credeți voi că era?

Hai să vedem dacă ghiciți...

Era lumea noastră!... da, lumea
în care trăim acum.

La început, însă, lumea noastră, adică Pământul, nu era altceva decât o bucată rotundă de piatră. Această minge de piatră era înconjurată de jur împrejur cu abur, ca o ceață groasă.

Pe urmă, aburul s-a transformat în ploaie și a plouat peste lume,

ș	ș	ș
i	i	i

a	a	a
---	---	---

p	p	p
l	l	l
o	o	o
u	u	u
a	a	a
t	t	t

până când s-au umplut cu apă toate golurile din piatră și s-au făcut niște bălți cât toate zilele. Aceste bălți uriașe erau oceanele. Locurile uscate erau *piatră* stearpă.

Apoi, după asta, au apărut primele lucruri vii – niște plante mitite, pe care nu le-ai fi putut vedea decât la microscop. La început, ele au crescut numai în apă, după aceea au crescut și la marginea apei, iar apoi afară, pe piatră.

Pe urmă, peste tot deasupra pietrei s-a format țărâna – solul, cum o mai numesc oamenii – și piatra s-a acoperit peste tot cu pământ, iar plantele au crescut mai mari și s-au răspândit și mai departe peste uscat.

Pe urmă, după asta, au apărut primele animale mititele, în apă. Erau ca niște punctulețe mici-mici, prea mici, la fel ca primele plante, încât să le poți vedea fără ajutorul unui microscop.

Iar apoi, după asta, în apă au apărut niște animale un pic mai mari, cum ar fi *Meduzele* și scoicile și crabii-potcoavă.

Pe urmă, după asta, au apărut *Insectele*, unele care trăiesc în apă, unele pe apă, unele pe uscat, cum sunt gândacii de bucătărie, și unele în aer.

Pe urmă, după asta, au apărut *Peștii*, care trăiesc numai în apă.

Pe urmă, după asta, au apărut animalele ca broaștele, care se numesc *Amfibieni*, și care trăiesc și în apă, dar și pe uscat.

Pe urmă, după asta, au apărut *Reptilele*, cum ar fi șerpai, țestoasele, șopârlele și dinozaurii uriași.

Pe urmă, după asta, au apărut *Păsările*, care depun ouă, și *Mamiferele*, cum sunt vulpile și maimuțele și vacile, care își alăptează puii după ce se nasc.

Pe urmă, la sfârșit de tot, au apărut – ce credeți? Da, au apărut *Oamenii* – bărbați, femei și copii. Iată pașii făcuți; hai să vedem dacă puteți să-i parcurgeți:

STELELE,
SOARELE,
SCÂNTEIA,
LUMEA,
ABURUL,
PLOAIA,
OCEANELE,
PLANTELE,
ANIMALELE,
MEDUZELE,
INSECTELE,
PEȘTII,
AMFIBIENII,
REPTILELE,
PĂSĂRILE,
MAMIFERELE,
OAMENII
Și iată-ne!

Ce credeți că va urma în continuare?

OAMENI CARE TRĂIAU ÎN PEȘTERI

Cum credeți voi că știu eu toate aceste lucruri care s-au întâmplat atât de demult?

Păi nu le știu.

Nu fac decât să presupun că așa au fost.

Dar există mai multe feluri de presupuneri. Dacă eu vă arăt vouă amândouă mâinile mele făcute pumn și vă cer să ghiciți, adică să presupuneți, în care mână țin un bănuț, ăsta e un fel de presupunere. Ați putea să presupuneți corect sau ați putea să presupuneți greșit. Ar fi vorba doar de noroc, dacă ați ghici unde e bănuțul.

Dar mai există un fel de presupunere. Atunci când pământul e acoperit cu un strat de zăpadă și eu văd niște urme de bocanci în zăpadă, pot să presupun că a trecut cineva pe acolo, fiindcă bocancii, de obicei, nu merg singuri, fără să fie și niște picioare în ei. Genul ăsta de presupunere nu ține de noroc, ci de bunul-simț logic.

Deci putem face presupuneri despre o sumedenie de lucruri care s-au petrecut cu mult timp în urmă, chiar dacă nu a existat nimeni pe atunci care să le vadă sau să povestească despre ele.

Oamenii au săpat la mare adâncime în pământ, în locuri diferite din lume, și au găsit acolo... ce credeți voi că au găsit?

Nu cred că ați putea vreodată să ghiciți.

Au descoperit vârfuri de săgeți, și sulițe, și topoare.

Pentru a-i da copilului o idee despre ce s-a petrecut în lume înainte de venirea lui;

Pentru a-l scoate din mica lui lume închisă în ea însăși și concentrată doar pe ființa lui, care pare să fie atât de mare, din cauză că e atât de aproape de ochii lui;

Pentru a-i lărgi orizontul și viziunea, și pentru a deschide o panoramă spre vremuri care au fost;

Pentru a-i face cunoștință cu unele dintre marile evenimente și marile nume din trecut, și a le fixa pe acestea în timp și spațiu, ca bază a studiului detaliat din viitor;

Pentru a-i oferi o bază cronologică, cu linii călăuzitoare principale, peste care să-și poată pune la locul potrivit toate informațiile istorice pe care le va descoperi mai târziu –

În toate scopurile de mai sus a fost scris acest prim STUDIU AL ISTORIEI LUMII.

V. M. Hillyer

